

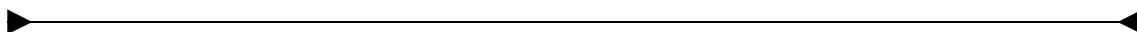
JAARVERSLAG

**STICHTING
BEDRIJFSPENSIOENFONDS
VOOR DE
GROOTHANDEL
IN LEVENSMIDDELEN**

2002

**STICHTING
BEDRIJFSPENSIOENFONDS
VOOR DE
GROOTHANDEL
IN LEVENSMIDDELEN**

VERSLAG OVER HET BOEKJAAR
1-1-2002 T/M 31-12-2002

INHOUD

	Pagina
Bestuur en organisatie	5
Meerjarenoverzicht	7
Bestuursverslag	
Algemeen	9
Pensioenen	10
Beleggingen	15
Jaarrekening	
Balans per 31 december	20
Staat van baten en lasten	22
Kasstroomoverzicht	23
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	24
Toelichting op de balans per 31 december	27
Toelichting op de staat van baten en lasten	33
Overige gegevens	
Financiering	39
Uitvoering	39
Actuariële verklaring	40
Accountantsverklaring	41
Bijlagen	
Begrippenlijst	43

BESTUUR EN ORGANISATIE

Bestuur per 31 december

Werkgeversvertegenwoordigers

voorzitter (even jaren)	W.H.J. Zetz	Federatie voor de Groothandel in levensmiddelen (tot 1-1-2003)
voorzitter (even jaren)	E. Fischer	Federatie voor de Groothandel in levensmiddelen (vanaf 1-1-2003)
	D. Buijze	Vereniging voor de Groothandel in Zoetwaren, Tabak en/of Tabaksprodukten
	W.H.G. Lucas	Nederlandse Vereniging voor de handel in gedroogde zuidvruchten, specerijen en aanverwante artikelen
	A.H. van de Poll	Federatie voor de Groothandel in Levensmiddelen
	H.L. van Rozendaal	Federatie voor de Groothandel in Levensmiddelen
	H.G. van der Stege	Federatie voor de Groothandel in Levensmiddelen

Werknemersvertegenwoordigers

voorzitter (oneven jaren)	B. Kok	FNV Bondgenoten
	J. van Beek	De Unie (tot 1-7-2002)
	D. de Boer	De Unie (vanaf 1-7-2002)
	J.P.M. Brocken	FNV Bondgenoten
	M. de Kool	CNV Dienstenbond
	R. Leloux	CNV Dienstenbond (tot 1-1-2003)
	A. Bulsink	CNV Dienstenbond (vanaf 1-1-2003)
	J. Stulp	FNV Bondgenoten (tot 1-10-2002)
	M. Hesper	FNV Bondgenoten (vanaf 1-10-2002)

Organisatie

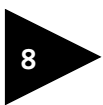
Secretaris	P.J.D. van der Woude
Presidium	B. Kok, P.J.D. van der Woude, E. Fischer
Accountant	KPMG Accountants N.V., De Meern
Actuaris	Heijnis en Koelman B.V., Eindhoven
Administrateur	AZL N.V., Heerlen
Vermogensbeheerder	Robeco Institutional Asset Management, Rotterdam

MEERJARENOVERZICHT

	2002	2001	2000	1999	1998
Aantallen					
Deelnemers	9.500	9.585	9.457 ^{*)}	9.566	9.044
Gewezen deelnemers	29.591	28.873	27.589 ^{*)}	26.772	25.652
Pensioengerechtigden	3.803	3.477	3.295 ^{*)}	3.190	3.056
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Voorziening pensioenverplichtingen					
• Eigen rekening	206.149	184.707	158.362	155.721	146.075
Overige technische voorzieningen					
• Voorziening aanpassing sterftetafels	–	–	9.076	6.807	4.538
• Voorziening premievrijstelling	–	–	1.552	1.136	1.259
Reserves	10.465	13.671	12.897	16.742	16.016
Dekkingsgraad ^{**)}	105,1 %	107,4 %	108,1 %	110,8 %	111,0 %
Bijdragen	24.372	22.295	7.676	7.737	8.189
Premiepercentage					
• Oude regeling	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %
• Nieuwe regeling	13,5 %	12,0 %	–	–	–
• Prepensioen	7,5 %	7,5 %	–	–	–
Beleggingsmix					
• Zakelijke waarden	21 %	26 %	–	29 %	19 %
• Vastrentende waarden	79 %	74 %	–	71 %	81 %
Resultaat	-/- 3.206	774	-/- 3.845	14.713	-/- 199

^{*)} In verband met de overgenomen en gecontroleerde bestanden in de deelnemersadministratie bij de nieuwe administrateur zijn de aantallen deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden ultimo 2000 gewijzigd.

^{**)} De dekkingsgraad wordt berekend door het totale vermogen van het pensioenfonds te delen door de voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening. Het totale vermogen wordt berekend door het totaal van de activa minus de schulden. Bovendien is met ingang van 2002 een kostenopslag van 2% in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN

Doelstelling

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Groothandel in Levensmiddelen (hierna te noemen Bpf GIL) heeft ten doel uitvoering te geven aan de door de werkgevers in de branche Groothandel in Levensmiddelen aan hun werknemers gedane toezegging omtrent pensioenen ter zake van ouderdom en overlijden ten behoeve van de werknemers en gewezen werknemers, alsmede hun nagelaten betrekkingen, zoals opgenomen in het pensioenreglement en de statuten. De financiering van de uit de toezegging op pensioen voortvloeiende aanspraken vindt plaats door bijdragen van zowel de werkgever als de werknemer. Door middel van de pensioenreglementen I, II en III wordt voorzien in een ouderdomspensioen, een nabestaandenpensioen, een wezenpensioen, een prepensioen alsmede in een vrijwillige bijspaarmogelijkheid.

Statuten

In het jaar 2002 heeft geen wijziging van de statuten plaatsgevonden.

Organisatie van het fonds

De deelneming in Bpf GIL is voor de werknemers in de branche Groothandel in Levensmiddelen verplichtgesteld door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De verplichte deelname geldt eveneens voor de ondernemingen die zich bezighouden met kopen en verkopen van bakkerijgrondstoffen, specerijen, vleeswaren, visconserven, tabak en/of tabaksprodukten, zoetwaren en/of gedroogde zuidvruchten en aanverwante artikelen aan wederverkopers.

Het bestuur bestaat uit twaalf leden, van wie zes de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden vertegenwoordigen en zes de werkgevers vertegenwoordigen. De even jaren is de voorzitter afkomstig uit de werkgeversgeleding, de oneven jaren uit de werknemersgeleding. Het bestuur kent een presidium dat bestaat uit de voorzitter en de

vice-voorzitter, aangevuld met de secretaris van het fonds. Voorafgaand aan elke bestuursvergadering bespreekt het presidium de tijdens die vergadering te behandelen agendapunten. Naast het presidium kent het bestuur een werkgroep, welke bestaat uit drie leden van werknemers- en twee leden van werkgeverszijde. De werkgroep is daarnaast aangevuld met de secretaris. In het jaar 2002 heeft de werkgroep zich gericht op het beleggingsbeleid.

Pensioenregeling

De pensioenregeling van Bpf GIL bestaat uit de pensioenreglementen I en II.

- Pensioenreglement I is de middelloonregeling die voorziet in de opbouw van een levenslang ouderdomspensioen tot een jaarsalaris van € 38.825,- (niveau 2002). Vanaf 1 januari 2001 geldt een opbouwpercentage van 1,9 % van de pensioengrondslag, over de hiervoor liggende jaren een opbouwpercentage van 1,75 %. De franchise is per 1 januari 2002 vastgesteld op € 18.656,-. Het bestuur is voornemens de franchise jaarlijks te verhogen overeenkomstig de loonontwikkeling op grond van de CAO voor de Groothandel in Levensmiddelen. Vanaf 1 januari 2001 geldt dat in geval van overlijden tijdens het actieve deelnemerschap een aanspraak op partner- en wezenpensioen op risicobasis wordt verzekerd. Het partner- en wezenpensioen bedraagt 70 % respectievelijk 14 % van het te bereiken ouderdomspensioen.
- Pensioenreglement II voorziet in de opbouw van een flexibel prepensioen, dat in principe ingaat bij het bereiken van de 62-jarige leeftijd. Eerder uittreden is vanaf de 60-jarige leeftijd mogelijk. Ook uitstel van de prepensioenleeftijd is mogelijk, doch tot uiterlijk de 64,5 jarige leeftijd. Jaarlijks bouwt de deelnemer 2,16 % van het jaarsalaris aan prepensioen op. Voor de deelnemers die sedert 1 januari 1997 in de branche Groothandel in Levensmiddelen werkzaam zijn en die geen 37 opbouwjaren behalen geldt dat zij aanspraak kunnen maken op extra deelnemersjaren voor het prepensioen, mits zij tot hun prepensionering actief deelnemen in het fonds.

- Pensioenreglement III biedt de werknemer de mogelijkheid tot vrijwillig sparen voor extra pensioen en/of prepensioen. Het gestorte spaarbedrag inclusief het behaalde beleggings- of spaarrendement vormt een kapitaal waarmee pensioen of prepensioen kan worden gekocht.

Herverzekering

De verzekeringstechnische risico's uit hoofde van de aanspraken op partnerpensioen zijn voor alle deelnemers herverzekerd middels een stop-loss contract bij Algemene herverzekeringsmaatschappij te Amstelveen.

PENSIOENEN

Algemene ontwikkelingen

WETGEVING

Het verslagjaar 2002 is in politiek opzicht een jaar van veel onrust geweest. Op het aanvullende pensioenterrein bleef om die reden een debat in de Tweede Kamer over de Hoofdlijnennotitie van het derde kabinet Kok inzake de Nieuwe Pensioenwet uit. In de notitie waren diverse nieuwe beleidsvoor-nemens en -veranderingen uit de afgelopen jaren verzameld en wat betreft hun realisering juist aan die beoogde nieuwe Pensioenwet opgehangen. Het ziet er naar uit dat de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel nog niet in 2003 zal kunnen plaatsvinden.

Wel zijn in het afgelopen jaar twee wetten op het aanvullende pensioenterrein tot stand gekomen die beide hun grondslag vonden in Europese richtlijnen. Deze wetten hadden betrekking op de gelijke behandeling van werknemers met contracten voor bepaalde tijd met werknemers met arbeidsovereen-komsten voor onbepaalde tijd en op de pensioen-aspecten bij overgang van ondernemingen.

TOEZICHT

Op het terrein van het toezicht op pensioenfondsen waren er vele ontwikkelingen.

In de eerste plaats vond er een discussie plaats over de hervorming van het toezicht op de financiële sector, zonder dat daarbij het toezicht op de

pensioenfondsen werd betrokken. De scheiding van het toezicht in prudentieel toezicht door De Nederlandsche Bank (DNB) en effectentypisch gedragstoezicht door de Autoriteit Financiële Markten werd een feit. Tevens werd in het begin van het jaar bekend gemaakt dat de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK) nauwer zou gaan samen-werken met DNB. Kruislingse bestuursbenoemingen werden daar een uiting van. Nog in hetzelfde jaar kondigden beide toezichthouders aan te gaan fuseren.

Gegeven deze ontwikkelingen brengen de (koepels van) pensioenfondsen de eigen identiteit en doelstellingen van fondsen uitdrukkelijk onder de aandacht: er is behoefte aan een analyse van de wetgever waarom de toezichthervormingen ook op hen zouden moeten worden toegepast.

In het najaar heeft de PVK de besturen van de pensioenfondsen uitdrukkelijk gewezen op hun financiële verantwoordelijkheden. Aanleiding hiervoor waren de aanhoudend tegenvallende beleggingsresultaten op aandelen. Het gevolg hiervan is dat de fondsen te maken krijgen met een dreigend vermogenstekort. De PVK zette in een uitgebreide circulaire haar uitgangspunten bij het financiële toezicht op pensioenfondsen uiteen. De op veel punten zeer concrete, gedetailleerde invulling van de financiële uitgangspunten leidde tot veel discussie tussen de pensioenfondsenkoepels en de actuariële bureaus enerzijds en de PVK en de wetgever anderzijds. Dit betrof vooral de korte periode waarbinnen tekorten moesten worden weggewerkt, terwijl de PVK in de circulaire voor een deel nieuw beleid had uitgevaardigd. Bovendien zou onverkorte doorvoering van de voorschriften in de circulaire enorme macro-economische gevolgen hebben ver buiten de sector van de pensioen-fondsen. Een en ander heeft ertoe geleid dat de PVK waar nodig maatwerk zal leveren bij pensioenfond-sen die tekorten in de financiële positie moeten inlopen.

Wat betreft het toezicht is nog van belang dat de principes interne beheersing nog even onderwerp van nadere studie bij de PVK blijven. Tevens zijn de in het afgelopen jaar gepubliceerde regels voor de situatie, waarin het pensioenfonds werkzaamheden als vermogensbeheer of pensioenadministratie heeft uitbesteed aan derden, door de PVK uitdrukkelijk nog als concept zijn gepresenteerd. Ook deze regels voorzien in voorschriften om in de actuariële en

bedrijfstechnische nota een beschrijving van het interne systeem van risicobeheersing op te nemen. Dat vereist een systematische analyse van de risico's die met de uitbesteding samenhangen en van materiële invloed zijn op de financiële positie, continuïteit en/of integriteit van het fonds. Het pensioenfonds krijgt voldoende voorbereidingstijd voor de invoering, want de regels uitbesteding treden pas 1 januari 2004 in werking en voor lopende overeenkomsten geldt vanaf die datum een overgangstermijn van drie jaar.

POSITIE GEPENSIONEERDEN

De bij de meeste pensioenfondsen van de financiële resultaten afhankelijk gestelde indexaties kwamen in verband met de tegenvallende beleggingsresultaten in het verslagjaar in beeld. Het gevolg is dat de druk om gepensioneerden in het besturen van een pensioenfonds meer invloed en medezeggenschap te geven, in het afgelopen jaar duidelijk is toegenomen. Het uit 1998 daterende medezeggenschapsconvenant tussen de Stichting van de Arbeid en het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties is inmiddels geëvalueerd en qua resultaat verschillend beoordeeld. D66 speelde hierop in door via het recht van initiatief een wetsvoorstel te ontwerpen met vergaande bevoegdheden voor gepensioneerden. Recentelijk is een nieuw convenant tot stand gekomen.

TRANSPARANTE VOORLICHTING

In het verslagjaar kregen alle deelnemers voor het eerst informatie over de pensioenopbouw (aanwas) via het pensioenfonds in het desbetreffende jaar (de 'factor A'). Aan de hand daarvan moeten zij hun eigen pensioensituatie kunnen beoordelen en kunnen nagaan of binnen de fiscale mogelijkheden individuele pensioenaanvullingen wenselijk zijn. Het pensioenfonds kan slechts informatie geven voor zover het de bij het fonds ondergebrachte pensioenopbouw betreft. Wat daarbuiten is opgebouwd, is aan het fonds niet bekend. De behoefte aan duidelijke informatie aan de deelnemers over hun individuele situatie is met het verstrekken van deze opgave toegenomen. Informatie waarmee de deelnemer zelf aan de slag kan gaan om de totale pensioensituatie compleet te krijgen. Onderzoeken, onder meer van de Consumentenbond, tonen aan dat aan de door de fondsen verstrekte informatie veel verbeterd kan en moet worden.

Goede voorlichting over de zeer complexe pensioenmaterie is een enorme klus voor vooral vaktechnisch geschoolde pensioenfondsbesturen, maar tegelijk een uitdaging. Het besef is er dat de bevordering van deskundigheid en professionaliteit zich ook moet uitstrekken tot de public relations en communicatieaspecten van het pensioenfondsbedrijf. Het verslagjaar heeft de basis daarvoor gelegd, waarop in het volgende jaar verder moet worden gebouwd.

De Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB) heeft in het verslagjaar naar aanleiding van een verzoek van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het zogenoemde Transparantieplan ontwikkeld. Dit plan voorziet onder meer in het verstrekken van informatie over de Pensioen Top 5: indexeringen, premies, rendementen, z-scores en dekkingsgraden. Het zal deel uit gaan maken van het Bedrijfstakpensioenfondseninformatiesysteem (BIS). Dat betreft een databank met cijfermatige en beleidsmatige informatie over de fondsen aangesloten bij de VB. Vanzelfsprekend heeft Bpf GIL zijn bijdrage geleverd aan het Transparantieplan en BIS.

EUROPESE ONTWIKKELINGEN

Op het niveau van de Europese Unie zijn de voor de aanvullende pensioenen verantwoordelijke ministers van de lidstaten erin geslaagd een akkoord te bereiken over de inhoud van een pensioenfondsenrichtlijn. In het voorjaar van 2003 heeft het Europese Parlement de richtlijn met aanpassingen aanvaard. De Raad van Ministers zal naar verwachting de aangepaste richtlijn definitief vaststellen.

Net zo bemoedigend lijkt de ontwikkeling van wederzijds begrip in de Europese Unie voor elkaars pensioensystemen en aanpak van hervormingen in het licht van de vergrijzing. Alle lidstaten hebben in zogenaamde nationale actieprogramma's hun stelsels getoetst van diverse sociale doelstellingen en daarover naar de Europese Commissie verantwoording afgelegd. De programma's zijn nu onderwerp van nadere studie. Er wordt geprobeerd daaraan 'best practises' te ontleen, waar andere lidstaten hun voordeel mee kunnen doen. Deze aanpak die ook wel de open coördinatiemethode wordt genoemd, toont wel aan dat de voortgang op Europees niveau er één is van kleine stapjes. Een interne markt van pensioenfondsen en pensioenproducten is nog ver weg. Met name de fiscale belemmeringen zijn een probleem.

Ontwikkelingen bij het fonds in 2002

COMPLIANCE-OFFICER

Het bestuur heeft besloten met ingang van 1 januari 2002 KPMG Integrity & Investigation Service als compliance-officer aan te stellen voor de uitvoering van de toezichtswerkzaamheden als gevolg van de invoering van de gedragscode.

ALM-STUDIE

In het voorjaar van 2002 heeft het bestuur een ALM-studie uit laten voeren door Robeco Institutional Asset Management in samenwerking met Interpolis. Uitgangspunten bij de ALM-studie waren impact van de nieuwe regeling, premieverloop, indexatie en de verwachting over het wel of niet uittreden van de deelnemers.

Op grond van deze ALM-studie is geconcludeerd dat de financiële situatie van het fonds zorgelijk is. Als gevolg hiervan is er de komende jaren weinig ruimte voor indexatie en is het noodzakelijk tot een premieverhoging over te gaan. Het bestuur heeft na goedkeuring van CAO-partijen reeds besloten de premie in Pensioenreglement I per 1 januari 2003 te verhogen naar 16,5 % van de pensioengrondslag en per 1 januari 2004 een verhoging door te voeren naar 19,5 % van de pensioengrondslag. Met deze maatregelen wordt de financiële positie van het fonds versterkt en kan wellicht de komende jaren toch een geringe indexatie worden doorgevoerd. CAO-partijen hebben het premieplafond vastgesteld op 19,5 % van de pensioengrondslag.

Ten aanzien van het beleggingsbeleid, is middels de ALM-studie aangetoond dat het fonds met de huidige verdeling van 75 % obligaties en 25 % aandelen al een zeer beperkt risico loopt. Om de risico's nog verder te beperken is in december 2002 besloten om de normportefeuille voor 2003 vast te stellen op de feitelijke beleggingsmix zoals deze op 31 december 2002 bij vermogensbeheerder bekend is. Dit heeft geresulteerd in een aanpassing van de verhouding van de normportefeuille per 1 januari 2003 naar 20 % aandelen en 80 % obligaties.

INDEXATIE

Het bestuur streeft er naar om de ingegane en premievrije pensioenaanspraken, voor zover de middelen van het fonds dit toelaten, te indexeren. Gezien de financiële positie van het fonds is de afgelopen jaren een gematigd indexatiebeleid gevoerd. Per 1 januari 2002 zijn de aanspraken van de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden niet verhoogd. In het verslagjaar heeft het bestuur op advies van de actuaris moeten besluiten om wederom per 1 januari 2003 de indexatie in zijn geheel achterwege te laten. Gezien de omvang van het reservetekort verwacht het bestuur dat de mogelijkheden voor indexatie ook op termijn (2004 en 2005) zeer beperkt zullen zijn. Het besluit om per 1 januari 2003 tot een premieverhoging over te gaan en niet te indexeren is in december 2002 gecommuniceerd met de deelnemers en gepensioneerden. In het eerste kwartaal van 2003 is de financiële situatie van het fonds uiteengezet in de Pensioenkrant, welke onder de actieve en gepensioneerde deelnemers is verspreid.

In de circulaire die de PVK dd. 30 september 2002 aan het bestuur heeft gestuurd wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste uitgangspunten die bij het toezicht op de financiële positie van de pensioenfondsen worden toegepast. Rekening houdend met de eisen die in de PVK-brief zijn opgenomen heeft Bpf GIL een vermogen nodig van 109,8 % van de met de reserve algemene risico's verhoogde voorziening pensioenverplichtingen. Ultimo 2002 is een vermogen van 101,0 % van de met de reserve algemene risico's verhoogde voorziening pensioenverplichtingen aanwezig en is er op basis van de uitgangspunten van de PVK sprake van een "reservetekort". In januari 2003 heeft het fonds een herstelplan ingediend bij de PVK. Inmiddels heeft de PVK het bestuur medegedeeld in te stemmen met de maatregelen die het bestuur heeft genomen om het reservetekort op te heffen.

VRIJSTELLINGSBELEID

Naast de wettelijke vrijstellingsgronden heeft het bestuur eind 2000 en in de loop van 2001 een beleid geformuleerd voor het verlenen van vrijstelling op andere gronden. Met de invoering van de prepensioenregeling per 1 januari 2001 heeft een uitbreiding van de materiële werkingssfeer van het pensioenreglement van Bpf GIL plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een toename van het aantal vrijstellingsverzoeken, met name van de ondernemingen die wel onder de verplichte werkingssfeer van het fonds vallen, maar niet onder de CAO voor de Groothandel in Levensmiddelen. Deze ondernemingen kenden voor 2001 geen VUT-regeling en worden vanaf 1 januari 2001 geconfronteerd met de nieuw ingevoerde prepensioenregeling en de daaraan verbonden premieheffing.

Het vrijstellingsbeleid is als volgt geformuleerd:

- Ondernemingen die voor 2001 een eigen VUT- of prepensioenregeling hebben getroffen met een verzekeringsmaatschappij hebben de mogelijkheid om voor de duur van het contract vrijstelling van deelname aan de prepensioenregeling te krijgen;
- Ondernemingen die vrijwillig bij het fonds zijn aangesloten hebben de mogelijkheid om voor het jaar 2001 vrijstelling van deelname aan de prepensioenregeling te krijgen, mits zij besluiten de deelname aan de volledige regeling per 1 januari 2002 te beëindigen.

In het kader van het vrijstellingsbeleid is in het verslagjaar één onderneming in bezwaar gegaan bij de Commissie van Beroep. Het bestuur heeft het advies van de Commissie van Beroep overgenomen.

OVERIGE ONTWIKKELINGEN BIJ HET FONDS

In het verslagjaar heeft het fonds veel aandacht besteed aan de aanscherping van de procedure voor de premie-incasso. Bij elke aangesloten onderneming wordt jaarlijks een accountantsverklaring bij de definitieve premieafrekening opgevraagd om te controleren of de onderneming alle werknemers, maar ook de juiste salarisgegevens heeft doorgegeven. Middels een wijziging van pensioenreglement I wordt met ingang van het jaar 2003 gefaseerd overgegaan op de verzending van de premienota's voorafgaand aan het kwartaal in plaats van achteraf. Per 2004 worden de premienota's regulier voorafgaand aan het kwartaal aan de ondernemingen gestuurd.

Met ingang van 1 januari 2002 is pensioenreglement III van kracht geworden.

In het verslagjaar heeft het bestuur besloten een onderzoek in te stellen naar de kwaliteit van de in het verleden door Centraal Beheer uitgevoerde administratie en archivering. In de loop van 2003 besluit het bestuur op welke wijze er verder gevolg gegeven wordt aan dit onderzoek.

In 2002 heeft het bestuur geconstateerd dat de per 1 januari 2001, resp. 1 januari 2002 ingevoerde pensioenreglementen I, II en III op een aantal onderdelen wijziging behoeft. Dit geldt eveneens voor de statuten en het huishoudelijk reglement van de Commissie van Beroep. De reglementswijzigingen worden per 1 januari 2003 doorgevoerd.

Verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden
Stand per 31 december 2001	9.585	28.873	3.477
Mutaties door:			
• Nieuwe toetredingen	1.849		
• Herintreding	–	–	
• Ontslag met premievrije aanspraak	-/- 1.213	1.213	
• Waarde-overdracht	–	-/- 207	
• Ingang pensioen	-/- 125	-/- 406	695
• Overlijden	-/- 28	-/- 33	-/- 127
• Afloop	–	–	-/- 3
• Afkoop	–	-/- 4	-/- 266
• Restitutie	-/- 616	–	–
• Andere oorzaken	48 ¹⁾	155 ²⁾	27 ³⁾
Mutaties per saldo	-/- 85	718	326
Stand per 31 december 2002	9.500 ⁴⁾	29.591	3.803
Gemiddelde deelnemersleeftijd	41,21		
Gemiddelde deelnemerstijd	16,26		

1) 10 (gedeeltelijke) WAO'ers en 38 diversen

2) 155 uit overgenomen pensioenregelingen

3) 27 uit overgenomen pensioenregelingen

4) Waarvan 575 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling.

Specificatie pensioengerechtigden

	2002	2001
Ouderdomspensioen	2.003	1.913
Partnerpensioen	1.095	1.069
Wezenpensioen	61	59
Prepensioen	74	14
Niet opgevraagde ouderdomspensioenen	534	387
Niet opgevraagde Partnerpensioen	29	27
Niet opgevraagde Wezenpensioen	7	8
Totaal	3.803	3.477

BELEGGINGEN

Terugblik 2002

KOERSDALINGEN, FINANCIËLE SCHANDALEN EN EEN HAPERENDE WERELDECONOMIE

Voor aandelenbeleggers is 2002 een jaar geworden dat zij zo snel mogelijk zullen willen vergeten. Voor het derde achtereenvolgende jaar daalden de koersen, iets wat in meer dan een halve eeuw niet was gebeurd. De koersdalingen waren zelfs veel sterker dan in de voorafgaande twee jaren. Aldus werden aandelenbeleggers geconfronteerd met een 'bear market' welke zowel qua duur als qua intensiteit tot de ernstigste ooit moet worden gerekend. Met deze 'bear market' is de gehele hausse van de periode 1997-2000 ongedaan gemaakt.

In de maanden na de aanslagen in de Verenigde Staten van 11 september 2001 was aanvankelijk sprake van een krachtig koersherstel. Dit liet zich verklaren uit de snelle opleving van de Amerikaanse economie, die primair het gevolg was van een hoge consumptiegroei ('patriotic spending'). Die opleving bleek echter maar tijdelijk te zijn. Hoewel de economie van de VS, in vergelijking met die van Continentaal Europa en Japan, opmerkelijk sterk bleef, nam het herstel in de loop van het jaar toch in kracht af. Na maart zakten de aandelenkoersen wereldwijd weer weg. Een belangrijke rol bij het slechter wordende beurs sentiment speelden de schandalen rond een aantal grote Amerikaanse ondernemingen (Enron, WorldCom, Tyco) welke in die tijd aan het licht kwamen. In augustus veerden de aandelenkoersen op, maar ook dit herstel bleek maar tijdelijk van aard te zijn. Het derde kwartaal werd uiteindelijk een van de slechtste ooit, en pas op 10 oktober werd op Wall Street de bodem bereikt. Inmiddels hadden beleggers er echter een nieuwe zorg bijgekregen: de dreiging van een oorlog tegen Irak.

De koersdalingen in 2002 zijn veel sterker geweest dan men op grond van de macro-economische ontwikkeling verwacht zou hebben. De Amerikaanse economie heeft sinds september 2001 steeds positieve groeicijfers laten zien. De economieën van Continentaal Europa, en dan met name Duitsland, ontwikkelen zich zwak, maar zelfs daar is deze recessie veel milder dan haar voorgangers. De correctie op de aandelenmarkten is dan ook veel meer dan alleen een verdiscontering van de

laagconjunctuur. Na het uitbundig optimisme van de late jaren negentig is nu sprake van een afwaardering van aandelen. Toch kan nog niet in zijn algemeenheid worden gesteld dat aandelen nu goedkoop zijn. De extreme waarderingen zijn verdwenen, maar koers/winst-verhoudingen zijn, naar historische maatstaven gemeten, nog steeds aan de hoge kant.

De koersdalingen op aandelenmarkten, en de tegelijkertijd optredende koersdalingen van bedrijfsobligaties, hebben in de loop van 2002 veel institutionele beleggers in de problemen gebracht. Dit betrof zowel verzekeringmaatschappijen als pensioenfondsen. Dekkingsgraden liepen terug. Het gevolg was dat, voorzover zij al niet tot verkopen moesten overgaan, de institutionele beleggers niet langer als belangrijke vragende partij op de financiële markten konden opereren.

LAGERE LANGE RENTES

De aanhoudende malaise op de aandelenmarkten zou doen vermoeden dat 2002 voor alle beleggers een zeer slecht jaar was. Dit was echter niet het geval. De rente op staatsleningen daalde, onder invloed van afnemende inflatie, maar ook omdat beleggers switchten van aandelen naar obligaties. Vrijwel het gehele jaar bleek er een sterk verband te zijn tussen de koersontwikkeling op aandelenmarkten en die op obligatiemarkten. Tot maart, toen de aandelenkoersen zich nog in een stijgende trend bevonden, steeg de kapitaalmarktrente. Tussen maart en oktober, toen de aandelenkoersen scherp daalden, stegen de obligatiekoersen en daalde de lange rente dus. De opleving van de aandelenmarkten in oktober ging ook prompt gepaard met een stijging van de lange rente. In de VS daalde de rente op 10-jarige staatsleningen gedurende het jaar tot onder de 4 %. In Europa werd dat niveau niet gehaald, ook al was hier sprake van een zwakkere economische ontwikkeling. De euroland-inflatie bleef echter boven 2 % en dit stond een sterkere rentedaling in de weg. Pas in het najaar ging de ECB er toe over haar korte-rentetarief te verlagen, van 3 1/4 % naar 2 3/4 %, nadat de Amerikaanse Federal Reserve haar rente ook nog eens met 50 basispunten, naar 1 1/4 % had verlaagd - het laagste niveau in meer dan 40 jaar. De Amerikaanse dollar kwam onder druk door het steeds verder oplopende lopende-rekeningtekort in de VS. Tegen de euro deprecieerde de munt met 17 %.

Voor het tweede achtereenvolgende jaar dalende aandelenkoersen

PERFORMANCE

Het totale rendement bedroeg over 2002 -/- 2,61 %, tegenover -/- 1,10 % voor de benchmark. De underperformance is voornamelijk toe te schrijven aan een negatief selectieresultaat (-/- 1,90 %). De asset allocatie leverde 0,48 % op. De bijdrage van het valutabeleid was 0,10 %. Het rendement op de aandelenportefeuille in 2002 bedroeg -/- 32,87 %, terwijl de benchmark (60 % MSCI Europa, 37 % MSCI Wereld ex Europa, 3 % IFC Investable) over deze periode een resultaat van -/- 30,72 % noteerde. De regio-allocatie was positief, met name Emerging Markets. Aandelenselectie was met name negatief in Europa. De obligatieportefeuille rendeerde 8,51 % hetgeen 1,70 % lager was dan de benchmark (75 % JPM Europa, 20 % JPM USA, 5 % JPM Japan) die 10,21 % noteerde. Het actief aanpassen van de rentegevoeligheid van de portefeuille (het duration-beleid) droeg negatief bij, evenals de beleggingen in credits.

Beleggingsbeleid

OBLIGATIEBELEGGINGEN

Aan het begin van het jaar toen de 10-jaars kapitaalmarktrente op 5 % lag was de portefeuille neutraal gepositioneerd ten opzichte van de benchmark, maar vooruitzichten van een traag en gematigd groeiherstel en verdere daling van de inflatie was aanleiding de modified duration van de portefeuille in januari te verhogen. In maart zorgden tekenen van een verder economisch herstel in de Verenigde Staten en Europa en een verslechtering van het technische beeld van de obligatiemarkten voor een stijging van de kapitaalmarktrentes. Voornoemde was aanleiding de modified duration van de portefeuille te verlagen tot benchmarkniveau. De aanhoudende onrust op de aandelenmarkten, relatief gunstige inflatievooruitzichten en het doorbreken van technische niveaus in de rente waren in juni aanleiding de rentegevoeligheid van de portefeuille wederom boven benchmark te brengen.

Vanaf juni tot begin augustus daalde de 10-jaars kapitaalmarktrente van 5 % tot 4,4 % waarna

midden augustus deze rente in een korte tijd weer steeg tot 4,7 %. De sterke stijging van deze rente zorgde voor een verslechtering van het technische beeld van de markt. Het feit dat de obligatiemarkt al een verdere verslechtering van het economisch klimaat had ingeprijsd waren eveneens aanleiding de rentegevoeligheid van de portefeuille weer dicht bij benchmarkniveau te brengen. Half september werd de rentegevoeligheid weer verhoogd nadat in Amerika het belangrijke 4 % niveau op de 10-jaars rente werd doorbroken. Echter, half oktober werd na een stijging van de rente met ruim 30 basispunten tot 4,6 % de modified duration van de portefeuille weer verlaagd tot benchmarkniveau. Gedurende de rest van het jaar werd de rentegevoeligheid dicht bij benchmarkniveau gehouden. De 10-jaars kapitaalmarktrente sloot het jaar af op een niveau van 4,2 %.

Na het relatief goede jaar 2001 was het sentiment op de markt voor bedrijfsobligaties beduidend slechter. Met het Enron debacle nog vers in het geheugen zorgden frauduleuze praktijken bij andere bedrijven zoals Tyco en WorldCom, een verslechtering van het kredietprofiel van o.a. een aantal Telecom bedrijven, de slechte stemming op de aandelenbeurzen en zwakke vooruitzichten voor de wereldeconomie voor een slecht klimaat op de creditmarkten. De renteverschillen tussen overheidsobligaties en debiteuren met een lagere kredietkwaliteit liepen tot eind oktober fors op. In de laatste 2 maanden trad er enig herstel op, maar de verliezen van de voorgaande maanden konden maar gedeeltelijk worden goedge maakt.

AANDELENBELEGGINGEN

Het jaar 2002 begon hoopvol. De Amerikaanse economie leek zich onder invloed van sterk stijgende consumentenbestedingen snel te herstellen van de aanslagen van 11 september. Ook achteraf kunnen we constateren dat de Amerikaanse economie robuust is gebleken. Ieder kwartaal bracht positieve groeicijfers. Boekhoudschandalen rond grote ondernemingen als Enron, WorldCom en Tyco deden de stemming na maart echter omslaan en aandelenmarkten kwamen weer in een sterk dalende trend terecht. Eind juni leek het ergste voorbij te zijn, maar na een korte opleving in juli en augustus gingen beurzen naar nieuwe dieptepunten. Het laagste niveau werd bereikt op 10 oktober.

De weging van Noord-Amerika is in de loop van het jaar iets teruggebracht, maar aan het einde van het jaar was er nog steeds een hoger dan gemiddelde weging in Amerikaanse aandelen. Ook Europa eindigde het jaar met een overwogen positie. Tegenover deze overwegingen stond een onderwogen positie in Japanse aandelen. De groei van de Japanse economie staat al jaren op een laag pitje. Japanse exporten hadden in 2002 voor herstel moeten zorgen. In 2002 nam de groei van deze exporten gedurende het jaar echter af vanwege de sterke Japanse yen. Het herstel op de beurs had gestimuleerd moeten worden door binnenlandse hervormingen, maar die werden steeds uitgesteld. De portefeuille was aan het begin van het jaar ingericht op conjunctuurherstel. Dit hield in dat conjunctuurgevoelige sectoren als basismaterialen, cyclische consumentengoederen en informatietechnologie overwogen waren ten opzichte van de index. Defensieve sectoren als gezondheidszorg, nutsbedrijven en defensieve consumentengoederen

waren onderwogen. Gedurende het jaar zijn de sectorkeuzes echter steeds minder geprononceerd doorgevoerd in de portefeuille, nadat het conjunctuurherstel achterbleef bij de verwachtingen.

VOORUITZICHTEN

Na een jaar vol teleurstellingen zijn de verwachtingen van beleggers bepaald niet hoog gespannen. Een vierde jaar van koersdalingen op aandelenmarkten zou uniek zijn. In Amerika is dit nooit voorgekomen. Voor een langer aanhoudende opleving van koersen is winstherstel nodig. Immers, de lange rente zal op niveaus van om en nabij de 4 % weinig steun aan aandelenmarkten kunnen bieden. Winstherstel zal moeten komen van zowel efficiency-maatregelen als van economisch herstel. Dat laatste is nu waarschijnlijk, gezien de inmiddels lange duur van de voorafgaande conjuncturele neergang. Een beter jaar ligt dan ook in het verschiet.

Utrecht, 26 juni 2003

Het bestuur

B. Kok
voorzitter

E. Fischer

D. Buijze

W.H.G. Lucas

A.H. van de Poll

H.L. van Rozendaal

H.G. van der Stege

D. de Boer

J.P.M. Brocken

M. de Kool

A. Bulsink

M. Hesper

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa

	2002		2001	
	€	€	€	€
Beleggingen				
• Financiële beleggingen:				
– Aandelen	40.790		45.360	
– Obligaties	152.997		131.183	
		193.787		176.543
Vorderingen en overlopende activa		11.837		17.470
Liquide middelen		11.820		5.109
		217.444		199.122

Passiva

	2002		2001	
	€	€	€	€
Reserves				
• Vrije reserve	-/- 32.016		-/- 13.963	
• Reserve premie-egalisatie prepensioenen	13.224		8.055	
• Reserve beleggingsrisico's	21.011		19.579	
• Reserve algemene risico's	8.246		–	
		10.465		13.671
Voorziening pensioenverplichtingen				
• Eigen rekening	206.149		184.707	
		206.149		184.707
Overige technische voorzieningen				
• Voorziening aanpassing sterftetafels	–		–	
• Voorziening premievrijstelling	–		–	
		–		–
Kortlopende schulden en overlopende passiva		830		744
		217.444		199.122

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(in duizenden euro)

	2002		2001	
	€	€	€	€
Beleggingsopbrengsten				
• Directe beleggingsopbrengsten	8.864		7.453	
• Indirecte beleggingsopbrengsten	-/- 12.806		-/- 6.306	
• Kosten van vermogensbeheer	-/- 567		-/- 381	
		-/- 4.509		766
Bijdragen van werkgevers en werknemers		24.372		22.378
Saldo van overdrachten van rechten		4.635		-/- 1.923
Pensioenuitkeringen		-/- 5.271		-/- 4.128
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening		-/- 21.442		-/- 26.345
Mutaties overige technische voorzieningen				
• Voorziening aanpassing sterftetafels	-		9.076	
• Voorziening premie vrijstelling	-		1.552	
		-		10.628
Herverzekering				
• Premies	17		-/- 50	
• Uitkeringen uit herverzekering	-		-	
		17		-/- 50
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		-/- 1.012		-/- 960
Overige baten en lasten		4		408
Saldo van baten en lasten		-/- 3.206		774
Bestemming van het saldo				
• Vrije reserve	-/- 18.053		-/- 15.363	
• Reserve beleggingsrisico's	1.432		8.082	
• Reserve premie-egalisatie prepensioenen	5.169		8.055	
• Reserve algemene risico's	8.246			
		-/- 3.206		774

KASSTROOMOVERZICHT

(in duizenden euro)

	2002	2001
	€	€
Pensioenactiviteiten		
<i>Ontvangsten</i>		
• Bijdragen van werkgevers en werknemers	27.226	16.780
• Wegens overgenomen pensioenverplichtingen	5.675	23
• Afrekening Centraal Beheer	4.230	–
• Overige	51	–
	37.182	16.803
<i>Uitgaven</i>		
• Uitgekeerde pensioenen		
– Pensioenen en afkopen	-/- 3.988	-/- 3.300
– Loonheffing	-/- 1.099	-/- 493
– Sociale premies en andere inhoudingen	-/- 180	-/- 111
• Wegens overgedragen pensioenverplichtingen	-/- 1.090	-/- 1.894
• Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-/- 725	-/- 710
• Overige	–	-/- 759
	-/- 7.082	-/- 7.267
Beleggingsactiviteiten		
<i>Ontvangsten</i>		
• Directe beleggingsopbrengsten	7.059	2.433
• Verkopen en aflossingen beleggingen	161.373	362.939
	168.432	365.372
<i>Uitgaven</i>		
• Aankopen beleggingen	-/- 191.254	-/- 367.523
• Kosten van vermogensbeheer	-/- 567	-/- 381
	-/- 191.821	-/- 367.904
Mutatie geldmiddelen	6.711	7.004
Saldo geldmiddelen 1 januari	5.109	-/- 1.895
Saldo geldmiddelen 31 december	11.820	5.109

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Waardering

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld.

BUITENLANDSE VALUTA

Activa en passiva in buitenlandse valuta zijn omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen.

AANDELEN

De aandelen worden gewaardeerd tegen beurswaarde ultimo boekjaar.

OBLIGATIES

De obligaties worden gewaardeerd tegen beurswaarde ultimo boekjaar.

OVERLOPENDE ACTIVA

In de overlopende activa worden de balans interesten opgenomen tegen hun nominale waarden en worden de voorkomende derivaten opgenomen tegen hun actuele waarden.

VRIJE RESERVE

In de vrije reserve werd in het verleden, volgens de methodiek van Centraal Beheer/Achmea, 75 % van de technische resultaten toegevoegd. Thans worden alle middelen, voor zover niet benodigd voor de volstorting van de reserve beleggingsrisico's en de reserve premie-egalisatie prepensioenen, toegevoegd c.q. onttrokken aan de vrije reserve.

RESERVE PREMIE-EGALISATIE PREPENSIOENEN

Ten behoeve van de deelnemers aan pensioenregeling II, die werkzaam zijn in de branche Groothandel in Levensmiddelen sedert 1 januari 1997 maar nog geen 37 dienstjaren opgebouwd hebben, bestaat de mogelijkheid dat zij aanspraak op extra deelnemersjaren kunnen maken, mits zij werkzaam blijven binnen de branche tot hun prépensioenleeftijd en premie betalen vanaf 1 januari 2001. Om die aanspraken ook te kunnen financieren storten de ondernemingen extra gelden in het pensioenfonds die deze aanspraken moeten kunnen dekken. Indien de uiteindelijke aanspraken de premieopbrengsten overtreffen zal dit overschot onttrokken moeten worden aan deze opgebouwde reserve.

RESERVE BELEGGINGSRISICO'S

De reserve beleggingsrisico's wordt vastgesteld conform de in de ABTN omschreven methode. De reserve wordt door de actuaris berekend.

RESERVE ALGEMENE RISICO'S

Ten behoeve van de algemene risico's van het pensioenfonds wordt sedert 2002 een reserve gevormd. De hoogte van deze reserve wordt berekend door de actuaris.

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen wordt uitgegaan van:

- sterftetafels GBM/GBV 1995-2000 met een leeftijdsterugstelling van één jaar voor zowel mannen als vrouwen;
- 4 % rekenrente per jaar;
- het onbepaalde man/vrouw systeem met gehuwdheidskans van 90 % tot leeftijd 65, daarna aflopend met de sterftekans van de partner, ten aanzien van het partnerpensioen opgebouwd tot 1 januari 2001;
- het bepaalde man/vrouw systeem ten aanzien van het partnerpensioen opgebouwd vanaf 1 januari 2001;
- een drie jaar jongere partner voor een mannelijke deelnemer, gewezen deelnemer en gepensioneerd;
- een drie jaar oudere partner voor een vrouwelijke deelnemer, gewezen deelnemer en gepensioneerd;
- een opslag voor excassokosten van 2 %.

VOORZIENING AANPASSING STERFTETAFELS

Op de balansdatum is het fonds overgegaan op de meest recente, door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde sterftetafels GBM/GBV 1995-2000. Het Actuarieel Genootschap publiceert om de vijf jaar nieuwe sterftetafels. Gezien de geconstateerde toename in de levensverwachting en daarmee de toename in de uitkeringsduur van ingegane pensioenen, zal omrekening naar nieuwe sterftetafels een hogere voorziening pensioenverplichtingen genereren. Door in die vijfjaars-periode geleidelijk een voorziening aanpassing sterftetafels te vormen, wordt tijdig en adequaat gereserveerd voor de omrekeningskosten. Door de omrekening in 2002 naar de meest recente sterftetafels, is deze voorziening aanpassing sterftetafels op de balansdatum nihil. Vanaf boekjaar 2003 wordt de voorziening aanpassing sterftetafels jaarlijks opgebouwd. Ultimo 2003 zal de voorziening aanpassing sterftetafels 0,2 % van de voorziening pensioenverplichtingen bedragen, ultimo 2004 0,4 %, ultimo 2005 0,6 % etcetera. Na vijf jaar (ultimo 2007) is 1,0 % van de dan berekende voorziening pensioenverplichtingen beschikbaar ter financiering van de omrekening van de voorziening pensioenverplichtingen op nieuwe sterftetafels.

VOORZIENING PREMIEVRIJSTELLING

Vanaf 1 januari 1991 is er een voorziening premievrijstelling opgenomen omdat het fonds het risico van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid sinds deze datum zelf draagt. Vanaf het jaar 2001 is deze voorziening opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Resultaatbepaling

ALGEMEEN

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt, voor wat betreft de aandelen, hieronder verstaan het bruto-dividend, voor aftrek van dividendbelasting, verminderd met de kosten. De interesten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

INDIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen, leningen op schuldbekentenis en obligaties;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

KOSTEN VAN VERMOGENSBEHEER

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER

(in duizenden euro)

Activa

BELEGGINGEN

Categorie	Stand ultimo 2001	Aankopen/ verstrek- kingen	Verkopen/ uitlotingen/ (af)lossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2002
	€	€	€	€	€	€
<i>Financiële beleggingen</i>						
Aandelen	45.360	42.002	-/- 29.598	-/- 5.459	-/- 11.515	40.790
Obligaties	131.183	149.250	-/- 126.669	-/- 1.127	360	152.997
Totaal belegd vermogen	176.543	191.252	-/- 156.267	-/- 6.586	-/- 11.155	193.787

	2002	2001
	€	€
VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA		
<u>Premies</u>	4.891	7.697
Dit betreft de nog te vorderen premies.		
<u>Lopende interest en dividend</u>		
Hieronder is opgenomen de aan het boekjaar toe te rekenen interest en dividend van:		
• Valutatermijntransacties	2.350 ^{*)}	648
• Futures	37	631
• Obligaties	4.397	3.660
• Liquide middelen	39	45
	6.823	4.984
^{*)} Ter dekking van het valutarisico op de effectenportefeuille zijn valutatermijntransacties gesloten waarbij voor € 58,9 miljoen is aangekocht per 28 januari 2003 en per die datum voor € 32,7 miljoen aan US \$, € 12,4 miljoen aan Britse Ponden en € 13,8 miljoen aan Zweedse Kronen is verkocht. De waardering van deze transacties naar de valutawaarde per 31 december 2002 geeft hier een positief resultaat.		
<u>Overige vorderingen</u>		
• Centraal Beheer/Achmea	–	4.230
• Dividendbelasting	–	35
• Ondernemingen	–	14
• Financiële beleggingen	123	294
• Overige	–	216
	123	4.789
Totaal vorderingen en overlopende activa	11.837	17.470

	2002	2001
	€	€
LIQUIDE MIDDELEN		
• Depotbank	9.527	42
• ING Bank N.V.	1.952	4.676
• Postbank N.V.	341	391
	11.820	5.109
Totaal activa	217.444	199.122

Passiva

	2002	2001
	€	€
RESERVES		
<u>Vrije reserve</u>		
Stand per 1 januari	-/- 13.963	1.400
Af: onttrekking uit bestemming saldo	-/- 18.053	-/- 15.363
Stand per 31 december	-/- 32.016	-/- 13.963
<u>Reserve Premie-egalisatie Prepensioenen</u>		
Stand per 1 januari	8.055	–
Bij: mutatie uit bestemming saldo	5.169	8.055
Stand per 31 december	13.224	8.055
<u>Reserve beleggingsrisico's</u>		
Stand per 1 januari	19.579	11.497
Bij: mutaties uit bestemming saldo:	1.432	8.082
Stand per 31 december	21.011	19.579
<u>Reserve algemene risico's</u>		
Stand per 1 januari	–	–
Bij: mutaties uit bestemming saldo:	8.246	–
Stand per 31 december	8.246	–
Totaal reserves	10.465	13.671

Het totaal van de aanwezige reserves bedraagt 5,1 % van de voorziening pensioenverplichtingen.

	2002	2001
	€	€

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

De voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2002 is als volgt opgebouwd:

Deelnemers	83.157	77.144
Gewezen deelnemers	69.073	61.314
Pensioengerechtigden	53.919	46.249
Totale voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening	206.149	184.707

Eigen rekening

Stand per 1 januari	184.707	158.362
Bij: toevoeging ten laste van de staat van baten en lasten	21.442	26.345
Stand per 31 december	206.149	184.707

OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN

Voorziening aanpassing sterftetafels

Stand per 1 januari	–	9.076
Af: – Vrijval i.v.m. overgang naar nieuwe sterftetafels	–	-/- 9.076
Bij: – vermeerdering	–	–
Stand per 31 december	–	–

Voorziening premievrijstelling

Stand per 1 januari	–	1.552
Af/Bij: onttrekking ten gunste/toevoeging ten laste van de staat van baten en lasten	–	-/- 1.552
Stand per 31 december	–	–

	2002	2001
	€	€
KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA		
• Uitkeringen	44	6
• Verzekeringsmaatschappijen	8	50
• Loonheffing en sociale premies	184	217
• Waarde-overdrachten	–	51
• Nog te verwerken FVP bijdragen	–	169
• Ondernemingen	34	–
• Overige	560	251
	830	744
Totaal passiva	217.444	199.122

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Doordat door de Belastingdienst de koepel vrijstelling bij de Pensioenadministrateur ter discussie gesteld wordt, bestaat de mogelijkheid dat over de administratiekosten nog BTW nagevorderd kan worden. Aangezien thans niet is na te gaan hoe hoog deze eventuele vordering uit zal vallen is voor deze mogelijke verplichting geen bedrag gereserveerd.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

De bestuursleden van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Groothandel in Levensmiddelen hebben in totaal een bedrag van € 23 ontvangen.

Omzet

Voor het begrip omzet dienen pensioenfondsen de in enig jaar verantwoorde premie-inkomsten en de genoten directe beleggingsopbrengsten te hanteren. Indien deze gedurende twee opeenvolgende boekjaren, de helft of meer bedraagt van het in artikel 2:396, lid 1, onder b BW genoemde omzetcriterium (voor 2002 € 7 miljoen) is de Richtlijn voor de verslaggeving van pensioenfondsen van de Raad voor de Jaarverslaggeving van toepassing.

	2002	2001
	€	€
Bijdragen van werkgevers en werknemers	24.372	22.378
Directe beleggingsopbrengsten	8.864	7.453
Totale omzet	33.236	29.831

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Groothandel in Levensmiddelen voldoet aan het omzetcriterium en is derhalve verplicht de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW na te leven.

Baten en lasten

	2002	2001
	€	€

BELEGGINGSOPBRENGSTEN

Directe beleggingsopbrengsten

• Aandelen	768	647
• Leningen op schuldbekentenis	–	21
• Obligaties	7.555	6.818
• Liquide middelen	568	100
• Interest FVP bijdragen	2	3
• Interest op bijdragen van werkgevers en werknemers	31	22
• Interest op waarde-overdrachten	-/- 60	-/- 158
	8.864	7.453

34

Indirecte beleggingsopbrengsten

• Gerealiseerde koersverschillen:		
– Aandelen	-/- 5.459	-/- 4.595
– Obligaties	-/- 1.127	913
– Valutaverschillen	4.935	-/- 604
• Niet-gerealiseerde koersverschillen:		
– Aandelen	-/- 11.515	-/- 957
– Obligaties	360	-/- 1.063
	-/- 12.806	-/- 6.306

	2002	2001
	€	€
<u>Kosten van vermogensbeheer</u>		
• Beheerloon	-/- 394	-/- 381
• Bewaarloon	-/- 173	–
	-/- 567	-/- 381
Totaal beleggingsopbrengsten	-/- 4.509	766
BIJDRAGEN VAN WERKNEMERS EN WERKGEVERS		
Pensioenregeling nieuw		
• Werkgever	6.432	5.887
• Werknemer	3.216	2.943
Oude pensioenregeling		
• Werkgever	47	79
• Werknemer	24	40
Prepensioenregeling		
• Werkgever	9.519	8.897
• Werknemer	4.760	4.449
FVP bijdragen	371	83
Inkoopsommen	3	–
	24.372	22.378
SALDO VAN OVERDRACHTEN VAN RECHTEN		
• Overgenomen pensioenverplichtingen	5.674	23
• Overgedragen pensioenverplichtingen	-/- 1.039	-/- 1.946
	4.635	-/- 1.923

	2002	2001
	€	€
PENSIOENUITKERINGEN		
• Ouderdomspensioen	-/- 2.869	-/- 2.607
• Prepensioen	-/- 868	-/- 96
• Partnerpensioen	-/- 1.205	-/- 1.096
• Wezenpensioen	-/- 36	-/- 43
• Afkoopsommen	-/- 284	-/- 286
• Terugbetaalde bijdragen	-/- 9	-
	-/- 5.271	-/- 4.128
MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN EIGEN REKENING		
• Inkoop backservice- en comingservice aanspraken	-/- 15.107	-/- 13.849
• Inkomende waarde-overdracht	-/- 6.021	-
• Interest	-/- 7.873	-/- 7.149
• Opslag in verband met toenemend lang levenrisico	-	-/- 369
• Aanpassing reserveringsmethode	1.506	-/- 10.628
• Uitkeringen	4.882	4.128
• Uitgaande waarde-overdrachten	970	2.085
• Vrijval excasso opslag	146	186
• Resultaat op sterfte	-/- 211	-/- 750
• Afrondingsverschil	-	1
• Afkoop	345	-
• Overige	-/- 79	-
	-/- 21.442	-/- 26.345
MUTATIES OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN		
• Voorziening aanpassing sterftetafels	-	9.076
• Voorziening premievrijstelling	-	1.552
	-	10.628

	2002	2001
	€	€
HERVERZEKERING		
<u>Premies</u>		
• Overlijdensrisico	17	-/- 50
	<u>17</u>	<u>-/- 50</u>
<u>Uitkeringen uit herverzekering</u>		
• Winstdeling herverzekering	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal herverzekering	17	-/- 50
PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN		
• Administratie	-/- 718	-/- 631
• Accountant	-/- 41	-/- 54
• Actuaris	-/- 185	-/- 188
• Pensioen- & Verzekeringskamer	-/- 13	-/- 11
• Bestuur	-/- 23	-/- 19
• Vergaderkosten	-/- 4	-/- 4
• Contributie Vereniging van Bedrijfspensioenfondsen	-/- 7	-/- 6
• Robeco Flexioencontract	-/- 11	-
• Overige	-/- 10	-/- 47
	<u>-/- 1.012</u>	<u>-/- 960</u>
OVERIGE BATEN EN LASTEN		
• Afrekening Centraal Beheer/Achmea	-	408
• Uitkeringen	4	-
	<u>4</u>	<u>408</u>
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	-/- 3.206	774

	2002	2001
	€	€
Actuariële analyse van het saldo		
Bijdragen	4.096	-/- 644
Premie-egalisatie Prepensioenen	5.169	8.055
Beleggingsopbrengsten	-/- 12.382	-/- 6.383
Sterfte	-/- 211	-/- 750
Kosten	-/- 866	359
Mutaties	-/- 460	149
Diversen	-/- 58	358
Aanpassing reserveringsmethode	1.506	-/- 369
Afrondingsverschil	–	-/- 1
	-/- 3.206	774

Utrecht, 26 juni 2003

Het bestuur

B. Kok
voorzitter

E. Fischer

D. Buijze

W.H.G. Lucas

A.H. van de Poll

H.L. van Rozendaal

H.G. van der Stege

D. de Boer

J.P.M. Brocken

M. de Kool

A. Bulsink

M. Hesper

OVERIGE GEGEVENS

FINANCIERING

Toeslagbeleid

De indexatie van de opgebouwde ouderdomspensioenen en de indexatie van de premievrije- en ingegane pensioenaanspraken worden in alle gevallen voorwaardelijk toegekend, voor zover de middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Het bestuur houdt bij de bepaling van de toelaatbaarheid van indexatie een aantal voorwaarden in acht die nader omschreven zijn in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van het pensioenfonds.

Premiebeleid

Inzake het premiebeleid kent het fonds een aantal specifieke rapportages.

- Op basis van een periodiek uitgevoerde ALM-studie (gemiddeld eens in de vijf jaar) worden de mogelijke scenario's voor het lange termijn premie- en beleggingsbeleid van het fonds vastgesteld.
- Daarnaast stelt de actuaire jaarlijks een notitie op ten behoeve van de premievaststelling voor de korte termijn (= het volgende boekjaar).

Aan de hand van beide rapportages maakt het bestuur inschattingen over de te verwachten financiële positie van het fonds en wordt het premiebeleid vastgesteld.

UITVOERING

De bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten van het fonds en in het reglement. De verdeling van de bevoegdheden tussen het fonds, de vermogensbeheerder en de administrateur zijn contractueel vastgelegd. De administratie van het belegd vermogen is neergelegd bij de vermogensbeheerder van het fonds, Robeco Institutional Asset Management. De deelnemers- en uitkeringsadministratie van het pensioenfonds is opgedragen aan AZL.

ACTUARIËLE VERKLARING

(bedragen luiden in eenheden van 1.000 euro)

Dit is een verklaring als bedoeld in hoofdstuk 4 van de Actuariële Principes Pensioenfondsen, zoals die in februari 1997 door de Pensioen- & Verzekeringskamer zijn gepubliceerd en waaraan met de circulaire van 30 september 2002 een nadere invulling is gegeven.

Wij hebben de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2002 van de Stichting Bedrijfs-pensioenfonds voor de Groothandel in Levensmiddelen vastgesteld. De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan 206.149. De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld overeenkomstig de onder 1.3 van staat 3.400 vermelde methoden en grondslagen.

De voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2002 is als geheel op voldoende voorzichtige grondslagen berekend. Wij zijn van oordeel dat deze voorziening een juist beeld geeft van de omvang van de per 31 december 2002 op de stichting rustende pensioenverplichtingen.

Het pensioenfonds beschikt per 31 december 2002 over voldoende middelen ter dekking van de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve algemene risico's. De daarnaast aanwezige beleggingsbuffer, die dient voor het opvangen van de mogelijke waardedalingen van zakelijke waarden en vastrentende waarden, bevindt zich per 31 december 2002 onder het benodigde niveau.

Eindhoven, 26 juni 2003

Heijnis en Koelman B.V.

M.J.M. Pernot AAG

ACCOUNTANTSVERKLARING

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 2002 van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Groothandel in Levensmiddelen te Utrecht gecontroleerd.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controle-opdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van het pensioenfonds daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening, zoals opgenomen in het hoofdstuk jaarrekening (pagina 17 tot en met 36), een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2002 en van het resultaat over 2002 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

De Meern, 26 juni 2003

KPMG Accountants NV

BIJLAGEN

BEGRIPPENLIJST

Abtn

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de abtn wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. Ook wel bedrijfsplan genoemd. Hierin komen drie hoofdonderwerpen aan de orde: de wijze van vaststelling van de verplichtingen jegens de deelnemers, de beleggingsportefeuille en het intern risicobeheersingssysteem.

Actuariële methoden

Methoden om met behulp van actuariële grondslagen de contante waarde te berekenen van een reeks toekomstige uitkeringen of bijdragen.

Actuariële grondslagen

Wanneer een contante waarde van een reeks toekomstige uitkeringen moet worden bepaald maakt de actuaire gebruik van actuariële grondslagen, zoals: de rekenrente, de kansstelsels: sterfte-, arbeidsongeschiktheids- en revalideringskansen, frequenties van gehuwd zijn, soms ook toekomstige salarisontwikkeling of indexatiebeleid enz.; kostenopslagen (bijvoorbeeld voor administratiekosten en/of uitbetalingskosten).

Actuele waarde

De actuele waarde is voor beleggingen waarvoor dagelijks openbare prijzen worden vastgesteld, zoals aandelen en obligaties, de beurswaarde. Voor andere vastrentende waarden, zoals onderhandse leningen en hypotheek, wordt de actuele waarde benaderd als de contante waarde van de toekomstige nettokasstroom. Als actuele waarde van de beleggingen in vastgoedfondsen wordt de intrinsieke waarde gehanteerd.

ALM

Afkorting voor Asset Liability Management. Een ALM-studie betreft de analyse van het risicobeheer van de balans tussen activa en de passiva van een pensioenfonds. Deze studie dient te resulteren in de formulering van een strategisch beleggingsbeleid.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld. Het SPV heeft bij aandelen gekozen de regionale indices van FT/S&P en MSCI, terwijl bij vastrentende waarden als benchmark geldt de index JP Morgan Nederland > 1 jaar. Voor direct en indirect, niet-beursgenoteerd onroerend goed is als benchmark gekozen voor de index WM Onroerend Goed Nederland, terwijl voor indirect beursgenoteerd onroerend goed de index CBS/SBV Direct geldt.

Beurskoers

Marktprijs van een aandeel, obligatie of andere waardepapieren.

Calloptie

De koper van de calloptie krijgt het recht om de onderliggende waarde van de optie (aandelen bijvoorbeeld) gedurende de looptijd van de optie voor een bepaald bedrag –de uitoefenprijs– te kopen. Voor dat recht betaalt hij premie. De verkoper van een calloptie –de schrijver– moet eventueel de onderliggende waarde leveren aan de koper van de optie tegen de uitoefenprijs. De optieschrijver ontvangt voor deze verplichting de optie premie.

Contante waarde

De contante waarde op een bepaald moment van (een serie) betalingen in de toekomst, is het bedrag dat op dat moment aanwezig zou moeten zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, deze toekomstige betalingen te kunnen verrichten.

Converteerbare obligatie

Een obligatie die gedurende de looptijd kan worden omgewisseld (geconverteerd) in aandelen. Deze mogelijkheid is als een extraatje aan de obligatie meegegeven door de uitgever, teneinde de obligatie gemakkelijker te kunnen plaatsen.

Coupon

Genummerd deel van de obligatie waarop de jaarlijkse rente wordt uitbetaald.

Couponrendement

Verhoudingsgetal tussen het bedrag aan ontvangen couponrente en de beurswaarde van de obligatie in kwestie op een bepaald moment, of van de beurswaarde bij aankoop van de obligatie.

Dekkingsgraad

Een maat voor de solvabiliteit van een pensioenfonds. De dekkingsgraad wordt bepaald door de mate waarin het beschikbaar vermogen (BV) (is gelijk aan het totaal van de bezittingen [activa] minus schulden) de voorziening opgebouwde rechten (VOR) overtreft, uitgedrukt in een percentage:

$$\text{dekkingsgraad} = \frac{BV}{VOR} \times 100 \%$$

Een dekkingsgraad van 100 % geeft aan dat het beschikbaar vermogen juist toereikend is om de voorziening opgebouwde rechten te dekken, terwijl een percentage lager dan 100 aangeeft dat er sprake is van onderdekking. Fondsen gaan in hun financiële opzet veelal van een minimumdekkingsgraad uit die in mindere of meerdere mate ruim boven 100 % ligt.

Derivaten

Financiële contracten waarvan de waarde afhankelijk is van een of meer onderliggende activa, referentieprijzen of indices. Voorbeelden van derivaten zijn opties, termijncontracten en rente- en valutaswaps.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan: dividend en renteopbrengsten van de beleggingen.

Duration

De gewogen gemiddelde looptijd van de kasstromen van een obligatie, waarbij weging geschiedt op basis van de contante waarde van iedere kasstroom. Duration is een graadmeter voor de rentegevoeligheid van een obligatie. In de regel: hoe langer de looptijd van een obligatie, hoe gevoeliger de koers van die obligatie voor renteveranderingen. Indien men een daling van de rente verwacht is het profijtelijk een obligatie met een zo lang mogelijke duration te kopen, aangezien de koers daarvan het meest zal oplopen.

Effectief rendement

Het effectief rendement houdt naast het couponrendement nog rekening met winst of verlies bij aflossing van een obligatie.

Franchise

In veel pensioenregelingen is een bepaald drempelbedrag opgenomen waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt omdat de AOW geacht wordt hierover pensioen te verlenen. Dit bedrag is veelal afgeleid van de uitkeringen krachtens de AOW en wordt dan 'franchise' genoemd.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van extra hoge risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijden- en invaliditeitsrisico's van deelnemers.

Index

Cijfer dat een gewogen gemiddelde uitdrukt en waaraan men kan zien hoe een grootte (bijvoorbeeld de beurskoersen in Amsterdam) zich ontwikkeld heeft.

Indexatie

Hieronder wordt verstaan de aanpassing van de ingegane pensioenen en/of premievrije aanspraken (voor pensioeningang) op basis van de stijging of daling van een indexcijfer dan wel een vast percentage. Bij het SPV wordt daarvoor de algemene salarisontwikkeling in de voorbeeldsector gehanteerd.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten vallen de gerealiseerde verkoopresultaten inclusief valutaresultaten en de niet gerealiseerde herwaarderingsresultaten.

Intrinsieke waarde

De intrinsieke waarde per aandeel is de 'werkelijke' waarde van dat aandeel, afgeleid van de onderliggende beleggingen. De intrinsieke waarde wordt berekend door de waarde van de activa (bezittingen) te verminderen met de passiva (schulden) en het saldo te delen door het aantal uitstaande aandelen.

Koopsom

Een koopsom is een eenmalige betaling die aan de uitvoerder van de pensioenregeling is verschuldigd en waarvoor een bepaalde pensioenaanspraak wordt ingekocht. In beginsel is een koopsom dus een eenmalige betaling en een premie een periodieke betaling. Zowel premies als koopsommen dienen hetzelfde doel, namelijk de financiering van de pensioenen.

Nominale waarde

De op het stuk (aandeel of obligatie) aangegeven waarde. Bij een koers van 100 (= 100 %) is de prijs van het waardepapier gelijk aan de nominale waarde.

Optie

Zie ook calloptie en putoptie.

Verhandelbaar recht om iets te kopen (calloptie) of te verkopen (putoptie) tegen een van tevoren vastgestelde prijs gedurende een van tevoren vastgestelde termijn.

Pensioenfondsenrichtlijn

Een voorstel van de Europese Commissie om ook met betrekking tot het aanvullende pensioenterrein te komen tot een interne markt zonder barrières. Doelstellingen zoals een vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal moeten op voornoemd beleidsterrein hun vertaling nog krijgen. Vrij verkeer van personen moet zich uiten in de mogelijkheid van grensoverschrijdende waardeoverdracht bijvoorbeeld, het vrije kapitaalverkeer dient te worden omgezet in volledige beleggingsvrijheid.

Pensioenwet

Een nieuwe wet die de huidige Pensioen- en spaarfondsen (PSW) moet gaan vervangen. De PSW die dateert van 1952 is aan een algehele, technische herzieningen c.q. modernisering toe. Naast een technische herziening zullen allerlei, nieuwe beleidsonderwerpen in de nieuwe wet een plaats moeten krijgen. Tenslotte wordt niet uitgesloten dat trendzettende jurisprudentie in de Pensioenwet wordt gecodificeerd. Door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt thans aan een conceptwet gewerkt.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdoms- en nabestaandenpensioen. Een andere vorm van premievrije aanspraak is het bijzonder partnerpensioen dat de gewezen partner ontvangt bij scheiding/einde partnerschap.

Principes interne beheersing

Door de Pensioen- & Verzekeringskamer gemaakte principes waaraan elk pensioenfonds moet voldoen en die betrekking hebben op de interne beheersing. Onder interne beheersing wordt verstaan dat het bestuur van het pensioenfonds zijn risico's heeft beschreven c.q. geanalyseerd en deze vervolgens ook beheerst. Indien deze risico's kunnen worden gelocaliseerd bij externe partijen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed –zoals de administrateur en vermogensbeheerder– trekt het bestuur zijn beheersingsmaatregelen naar die partijen door.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank en de PVK. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragstoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit-Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragstoezicht is de consumentenbescherming.

Putoptie

Een optie die de koper het recht maar niet de verplichting geeft om het onderliggende contract te verkopen tegen een vooraf vastgestelde prijs. Voor dat recht moet premie worden betaald. Een putoptie maakt het mogelijk het risico van dalende koersen af te dekken.

Reële rente

Het verschil tussen het fondsrendement en de (loon- of prijs-)inflatie. Bij de premiestelling wordt verondersteld dat het fondsrendement ten minste gelijk is aan de som van de rekenrente en de inflatie. In dat geval kan de last uit hoofde van indexering worden gefinancierd uit het verschil tussen het fondsrendement en de rekenrente.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde pensioenvermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden wordt uitgegaan.

Rendement

Het positieve of negatieve resultaat dat een verzekeringsmaatschappij of een pensioenfonds behaalt met de belegging van daartoe beschikbare middelen.

Reservetekort

Bij een reservetekort is er voldoende vermogen om de netto voorziening pensioenverplichtingen en de reserves voor kosten en algemene risico's te dekken, maar er is geen of onvoldoende reserve beleggingsrisico's aanwezig.

Rijping

De mate van rijping van een fonds wordt veelal uitgedrukt in de draagvlakratio. Deze ratio geeft weer de verhouding tussen de voorziening opgebouwde rechten (VOR) en de bijdragegrondslag (BG), dat wil zeggen het bijdrageplichtig deel van de totale salarissom:

$$\text{draagvlakratio} = \frac{\text{VOR}}{\text{BG}}$$

De draagvlakratio is laag voor een jong, startend fonds. In de loop van de tijd neemt deze ratio toe, doordat het aandeel van de gepensioneerden in het deelnemersbestand stijgt.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Sterftetafels

Geven aan wat de levens- en sterftetekansen zijn van mannen en vrouwen in Nederland, afhankelijk van de bereikte leeftijd. Ze worden gebruikt bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen door de actuaris.

Totaal rendement

Het totaal rendement van een belegging is samengesteld uit de koerswinst of het koersverlies (indirecte beleggingsopbrengsten) over de beschouwde periode, terwijl de directe beleggingsopbrengsten (dividend, rente, aflossingen, huur en dergelijke uitkeringen) meteen worden herbelegd en tijdsgewogen in het totaal rendement worden meegenomen. Het totaal rendement wordt uitgedrukt in een percentage ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen.

Uitruil

Meestal de omzetting van het pensioenvermogen, bestemd om te zijner tijd te worden gebruikt voor het doen van periodieke uitbetalingen van nabestaandenpensioen, in een hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen.

Vastrentende waarden

Hypotheeken, leningen op schuldbekentenis en obligaties.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Verzekeringstechnische risico's

Bij het verzekeren van pensioenaanspraken loopt een fonds een langlevenrisico voor het ouderdomspensioen als verzekerden langer leven dan volgens de gebruikte overlevingstafel wordt verwacht. Voor het nabestaandenpensioen loopt het fonds een kortlevenrisico als de verzekerden korter leven dan volgens de overlevingstafel wordt verwacht. Ook kan het invaliditeitsrisico worden gerekend tot de verzekeringstechnische risico's van fondsen.

WM Company

The WM Company is een mondiaal opererend bedrijf, met name gespecialiseerd in het meten en analyseren van de beleggingsresultaten van pensioenfondsen. In Nederland marktleider op dit terrein.

WM Universum

Het WM Universum is samengesteld op basis van de totale beleggingsportefeuilles van een groot aantal Nederlandse pensioenfondsen (exclusief ABP en PGGM in verband met de grootte van deze fondsen), waarvan de beleggingsresultaten door The WM Company worden gemeten. Een vergelijking met gegevens uit het WM Universum maakt het mogelijk om de resultaten van een fonds te spiegelen aan het gemiddelde van de beleggingen en rendementen van de Nederlandse pensioenfondssector.

Zakelijke waarden

Aandelen, converteerbare obligaties en onroerend goed(fondsen).